"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
M. Popovich, Secretary.

Subscription per year $4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

ґазета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекґреґор, у Вінніпеґу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік $4.00

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДОВКОЛА ЗЛУКИ ДЕРЖАВНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ З СІПІАРСЬКОЮ.

Преса великих буржуазних промисловців на сході Канади, а за нею і урядові круги, а з'окрема сенатори в Оттаві розпочали кампанію за злукою двох великих залізничих систем Канади: "Кенедіян Пеcифик Рейлвей" і "Кенедіян Нейшинал Рейлвей".

Канаду, як відомо, перетинають здовж і поперек дві великі залізниці. Одна з них приватна (сіпіарська), а друга державна (сіенарська). В той час, як сіпіарська залізниця приносить компанії величезні зиски, державна приносить державі що року величезні втрати. Ці втрати виносять в середньому між 60 а 65 міліонів доларів річно. І тепер батьки країни, під тим претекстом, щоб будьто би усунути ці щорічні величезні дефіцити державної залізниці, хочуть злучити обидві залізниці в одну величезну транспортову картель, або бодай взяти обидві їх під спільне заряджування.

Сенатський комітет в Оттаві вже навіть запропонував, щоб той спільний заряд складався з пятнайцятьох директорів вибраних в такому порядку: пятьох має призначити Сіпіар, пятьох федеральний уряд, а відтак цих десять директорів самі покличуть до себе таких пятьох, яких вважатимуть за відповідне.

На зверхній погляд воно виглядає по "демократичному", але на ділі криє в собі хитру лапку. Навіть така буржуазна ґазета, як вінніпеґська "Фрі Прес" каже, що ця пропозиція сенату віддає під повну контролю Сіпіара всі канадійські залізниці, а тимсамим і повну монополь над перевозом всіх продуктів. "Фрі Прес" наводить, як цей вибір директорів має відбутися: пятьох призначить Сіпіар своїх; других пятьох вибере уряд Кінґа і трьох з них будуть симпатиками (читай — шеровцями) Сіпіара. Діставши 8 із 10 — своїх "прихильників", Сіпіар може бути певним, що ця вісімка вибере додаткових пятьох директорів також сіпіарських "прихильників". І от вам буде "спільний" заряд, в якому на 15 директорів 13 буде сіпіарських (якщо не всі).

Коли-б це стало доконаним фактом — а таким воно правдоподібно невдовзі стане — тоді Сіпіар дістане монополь на всю транспортову систему Канади. Тоді всі працюючі маси, а особливо фармері західної Канади, попадуть в цілковиту зависимість Сіпіара. Бо коли нині істнує ще між цими двома залізницями сяка-така конкуренція, то після злуки цих залізниць під одним заряджуванням сіпіарських директорів, зістане усунена всяка конкуренція між ними і настане безконтрольна диктатура Сіпіара. Тоді не спасуть фармерів ні пули, ні їхні аполітичні юнії.

Сенат, уряд і прихильники злуки цих двох залізниць взагалі мають в своїх руках той адут, що, мовляв, дивіться, наша державна залізниця приносить нам 60 міліонів недобору річно. А це-ж втрата для держави, цей недобір мусить що року покривати населення країни. Це правда, але чому є той недобір? Чому в Сіпіара не тільки нема недобору, але ще й є великі зиски? Це кидає підозріння, що державною залізницею й тепер вже заряджують Сіпіарові "прихильники" і вмисно заряджують так, щоб віддати її під контролю Сіпіара, як "доброго господаря".

Тому працюючі маси Канади, а фармері західної Канади особливо повинні бути на обачности. Монополь Сіпіара над цілою транспортовою системою Канади означає монополь над цілим господарським життям країни. Західна аґрікультурна Канада тоді стане сіпіарською кольонією, а фармері стануть тубильцями залежними від милости цего величезного спрута. Своїми залізними пальцями він виссе тоді з фармерів останні соки.

Боротися з тим новим наступом капіталу на свою працю можуть фармері тільки в спілці з робітниками. Наближаються домініяльні вибори — найкраща нагода стати фармерам і робітникам солідарно до боротьби з замірами капіталістів. Нехай-же залунає між фармерами і робітниками клич: Спільними силами проти спільного ворога!

ЯК БІЛЬШОВИКИ "НИЩАТЬ" УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

Вороги більшовиків і радянської влади, особливо українські націонал-шовіністи по цей бік океану, видумують ріжні брехні, виписують несотворені річи про положення в Радянському Союзі. Роблять це вони стало, з дня на день, дурять себе і своїх читачів то "революцією" в Москві, то повстаннями, то тим, що цілий світ збірається йти війною проти більшовиків. А джерзиситська "Свобода" написала була вже недавно, що анґлійська фльота пішла на Петроград.

Українська чорна сотня спеціяльно любить грати на інстинктах несвідомих народніх мас, тому залюбки передруковує за російською чорносотенною пресою такі брехні, як "Москалі побили в Академії Наук проф. М. Грушевського". Українські жовтоблакитники самі ненавидять Грушевського за те, що він "запродався більшовикам", самі вони розпяли-б його за те, що він поїхав працювати на культурному полі для українського трудового народу, але брехливу вістку про його побиття передруковують з великою охотою, ще й дають до неї свої коментарі.

Навіть в цему випадку вони злостяться на радянську владу не за мниме побиття Грушевського, але за велику культурну працю, що відбувається тепер на Україні під кермою радянської влади. По цілій Україні відбуваються тепер з'їзди культурних робітників. Недавно відбулися всеукраїнські з'їзди наукових робітників краєзнавства і робітників освіти. Ніколи ще в історії України не була так культурна праця, як тепер під радянською владою. Це бачуть і признають найбільш запеклі галицькі націоналісти. Це бачуть і знають українські жовтоблакитники в Канаді, але людям не хочуть про це сказати.

Беремо львівське "Діло" з 30. червня ц. р. і читаємо там:

"—АСИҐНУВАННЯ ДЛЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У 1925 Р.

Рада Народніх Комісарів України асиґнувала в цьому році на потреби Всеукраїнської Академії Наук у Київі 500,000 карбованців замісць 183,000, які асиґновано на ту ціль попередніми роками. Крім цього асиґновано ще окремо 6,000 карб. премії для учених, членів Академії за їх праці. Асиґновано теж відповідну суму грошей на пренумерату закордонної наукової літератури та на закордонні поїздки і наукові експедиції членів Академії.

Отже радянська влада асиґнувала цего року пів міліона карбованців (250,000 доларів) на наукові потреби Всеукраїнської Академії Наук, а з'окрема визначила нагороди вченим за їхні праці та висилає їх на державний кошт за кордон для обзнайомлення з розвитком науки там.

В минулому числі "У.Р.В." ми подавали про велику сценіровку на Україні фільми "Т. Г. Шевченко і його доба та творчість". Ця велика культурна праця радянської влади якраз виводить зі всякої рівноваги українських націоналістів, а це свідчить, що вони не є ніякими навіть націоналістами, але продажніми наймитами буржуазії і запеклими ворогами українських працюючих мас.

Робітник.

ПАТРІОТИЧНА "КУЛЬТУРА".

В кожному числі "Укр. Голосу" на сторінці дописів чорними буквами в горі виразно видніється: **"Слово дописувателям".** В цьому "слові" між иншим постійно пишеться ось що:

"В дописах треба писати правду, річево, коротко, без лайок, в спокійнім тоні і уживати чистої народної мови"...

Здається, що більшої іронії й не може бути. Полишаючи вже такі штубацько-безсоромні вирази "Укр. Голосу", скеровані проти свідомого українського робітництва й фармерства, як "московські наймити", "московська ґазетка" (це проти "У.Р.В."), або "Ройза" Люксембурґ, яку поважають навіть культурні вороги, — ми наведемо декілька зразків з "Укр. Голосу" — "без лайок, в спокійнім тоні і чистою народною мовою". Ось любуйтеся:

"УРВісти служать людовбивцям і заманюють більше народу з доброї дороги, а роблять з них картограів, валіґурів, пияків, що дивляться за тим, аби не робити і чекають на чуже придбане добро, щоби загорнути його в свої руки, а того, що придбав, вислати на той світ до Леніна. Ідіть ви самі нероби до Леніна, а нам фармерам добре жити на воли і без вас та вашого Лейби"... ("Укр. Голос" ч. 27.)

Ми не дивуємося, як якийсь "валіґура" (чисто народня мова! — прим. складача) пише таке, бо видко, судить всіх після себе самого і вкінці не дивуємось редакторові "Укр. Голосу", що пропускає такий допис "правдивий, річевий, без лайок, в спокійнім тоні" і писаний "чистою народною мовою". Але невже не найдеться хоч-би один культурніший чоловік, який звернув-би увагу бідному редакторові, що він робить з себе самого дурня? Вчить дописувачів одне, а дозволяє на лайку і брехню навіть не загикнувшись. Розуміється, ми іґноруємо подібні безсоромні напади і не думаємо оправдуватися з них, бо це-ж така брехня, що в неї не вірить навіть і самий "валіґура". Одначе нашу ґазету читають теж в Галичині і на Україні, тож хай довідаються там про "культурний" спосіб боротьби українських "патріотів" в Канаді.

"Укр. Голос" виходить і губиться, тому майбутньому історикові буде тяжко найти його "чистоту укр. мови", а "Укр. Роб. Вісти" складаються і оправляються рік річно у Всеукраїнській Академії Наук, в Книжній-Палаті в Харкові, в Національній Бібліотеці в Київі, так ми хоч цими дрібними нотатками допоможемо майбутньому історикові познайомитися з "перлинами народної мови" "Укр. Голосу". Бо навіть в галицькій "патріотичній" пресі цих "перлин" не найдеш.

А по правді, це тяжка праця. Дуже не хочеться заплямлювати руки цим болотом, якого в инших народів навіть свічкою не найдеш. Ось ще один зразок "спокійного тону, без лайок і в чистій народній мові" "Укр. Голосу". Це вже пише якийсь другий "валіґура" з Гемилтону в тому-ж 27. числі "Укр. Голосу":

...пішов я оноді на їх (розумій робітничий!—І. Н.) пікнік, дивлюся, а наші лейбо-поклонники так вганяють за долярами, аж попріли... Продавали всячину, щоби зібрати як найбільше тої мамони, навіть стару дівку продавали (по центови за голос").

Істнує в світі так звана "брукова преса". Це найдешевші сензаційні ґазетки, з якими ніхто поважно не рахується. Але навіть в тій морально бідній пресі не найдете такого низького способу писання, як в "Укр. Голосі". Як-би вище наведене перекласти якомусь чужинцеві, вже не робітникові, а таки буржуєві, що душею й тілом ненавидить свідоме робітництво, то він певно не повірив-би, що ці слова були друковані на сторінках ґазети. Бо такий спосіб писанини переходить границі всякої людської гідности і приличности.

Але що-ж діяти? Вроїлося людині, що культура, це ковнірчик, краватка і окуляри на носі. І яке в неї розуміння культури, таке й розуміння журналістичної етики і естетики. Але ми цілком цему не дивуємося. Привикли вже. Хай подивуються люде в Европі, для них це новина.

— — — — — — — — — — — —

Від себе-ж самого я подам коротеньку справку вище згаданим двом "патріотичним" "валіґурам".

1. Пияка і картограя робітнича організація викидає до "валіґур", а не терпить в себе.

2. На чуже добро з неробства чекав ось хоч-би й минулого року ваш побратим Ковцун, що самий себе післав на "той світ", але не було ще подібного випадку з читачем "Укр. Роб. Вістей".

3. Коли робітник придбає собі мале добро, то тяжкою працею власних рук, не спекуляцією коштом других і коли в робітника забирають хату, то не за спекуляцію, а з нужди, що не може заплатити податку. Зрештою, організовані робітники викуплять свому товаришеві хату, а патріотичні адвокати ще поможуть компанії продати хату свого однодумця.

4. На робітничих пікніках дійсно продають всячину, окрім алькоголічних напитків і ще не було випадку, аби поліція приходила шукати їх на робітничі пікніки, бо знає добре, що цеї улюбленої "валіґурами" "мамони" там нема, як і нема "валіґур". Але в патріотичних "валіґур" вона шукає і відбирає в них місця на пікнік.

Івась Незаможник.

РУХ НА КРЕСАХ ЗРОСТАЄ.

Польська преса з трівогою зазначує зріст повстанського руху на кресах, особливо у Галичині та Волині. Частина преси змушена визнати, що зріст партизанського руху у першу чергу пояснюється величезною сільсько-господарською крізою, яка охопила західні кресі. Ціла низка господарств зруйнована. Нараховується десятки сел, що в весняну засівну кампанію цього року не мали зовсім змоги засіяти поле. Голод, злидні, безробіття охоплюють десятки тисяч українських селян. Стоючи перед лицем голодової смерти, безробітні селяне масами ідуть до партизанських загонів і ведуть боротьбу з польським урядом, глитаями та поміщиками.

СЕЛЯНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ РЯТУЄ НЕ СЕЛЯН, А ПАНІВ.

Під таким наголовком львівська "Земля і Воля" з 1. червня містить довгу статтю, присвячену вербуванню української еміґрації з Галичини до Канади. Тому, що ціла стаття досить довга, нище наводимо лише частину її, яка звучить:

"Зростає могутня революційна сила західньо-українського села. Земельний пролетаріят Галичини та напів-спролетаризоване селянство — халупники підсилюється незадоволеним елементом господарів на "власному" полі. Наближається час, коли всенька служба двірська без ріжниці національної та релігійної, враз із величезною більшістю українських селян, повстане проти шляхти! (Горстка заможних селян не відважиться тоді ставати по стороні панства).

Тремтять пани! За всяку ціну силкуються вони відтягти надалі свою неминучу загибель. Отож польські магнати й запросили "наших" докторів Бачинських з Панейками та греко-католицьких попів на досить поплатну службу: шляхта дозволила на заснування щиро українського еміґраційного товариства... Вже й гроші найшлися, бо в закордонну мандрівку вирушило вже двох аґентів шляхти.

По цілому краю в канцеляріях адвокатів-патріотів росповідається про щасливе життя українських фармерів за морем-океаном. Адвокати брешуть, а по селах "наші панотці" підбріхують.

Атож, не самі польські пани намовляють наших селян еміґрувати. До цієї каїнової роботи вони наймають найбільших українських "патріотів". Сподіваються бо пани, що цим людям наші селяне швидче повірять, як їм, отвертим шкіродерам. Подекуди й справді вірять.

А тимчасом шахрайство отих українських патріотів аж в очи бє. Адже Бачинські з Целевичами добре знають, що намовляючи наших селян еміґрувати, вони допомагають самій лише польській шляхті. Бо чим більше незадоволених з шляхетського панування виїде за море, тим лекше буде шляхті-дідичам з тими, що лишаться в краю, лекше їй буде, так вона сподіється, дати собі раду. Та й позбутися отих незадоволених польська шляхта хоче дуже дешевим коштом. На еміґрацію дає вона стільки грошей, скільки треба, щоб купити отих панських попихачів, а їм як знаємо, не так вже багато й треба: за шмат гнилої ковбаси у них хоч матір попроси, то віддадуть.

Отож, намовляють до еміґрації лише тих селян, що мають сяке-таке господарство. Хай вони поспродують своє майно, та й на свої-ж таки гроші й еміґрують! А грошиків цих треба не мало: для родини з 5—6 душ поверх 1000 доларів! Що-ж до форналів, наймитів, бідних селян, то хай не рухаються! Їх потрібують пани-дідичі, щоб мати ким обробляти свої фільварки. **Отже, розбити селянську єдність, ослабити революційну силу селянства руками самих селян за допомогою панських запроданців — українських патріотів Бачинських — ось яку хитру штучку придумали польські пани".**

А закінчується стаття таким кличем:

"Рятунок не Канада — а робітничо-селянська влада!"

НА ШПАЛЬТАХ ҐАЗЕТ.

Китайський "християнський" ґенерал і европейські визискувачі.

Орґан комуністичної партії Анґлії "Воркерс Вікли" вислав каблеґраму до ґенерала Фенґ-Ю-Гсіянґа, так званого християнського ґенерала в Китаю і попросив його написати статтю про сучасне положення в Китаю.

У відповідь на це ґенерал переслав телеґрафічну статтю до "Воркерс Вікли", а ця ґазета розіслала копії цеї статті до кожної ґазети в Анґлії, але зі всіх ґазет помістила її тільки "Дейли Геральд".

Про самого ґенерала "Воркерс Вікли" пише, що ще до недавна його попирала Велика Британія, яка недавно називала його "Китайським Кромвелем" і "християнським ґенералом", а нині відмовилася помістити його статтю тому, що він в ній викриває господарку закордонних капіталістів в Китаю, а з'окрема анґлійських капіталістів.

Ґенерал Фенґ-Ю-Гсіянґ в своїй статті пише, що Шанґай є цілком під британським урядуванням. Боротьба почалася в Шанґаю з того, що

"В японській ткацькій фабриці в Шанґаю недавно японський властитель убив китайського робітника при таких обставинах, що це спонукало китайських студентів до публичного протесту 30. травня.

Вони (студенти) були цілком неозброєні і їх ціллю було звернути увагу світа на істнуюче положення в індустрії, яке абсолютно далі неможливе. В тих беззбройних студентів розпочато стрілянину на роскав британських властей в Шанґаю. Деяких убито на місци, деяких тяжко поранено".

Далі Фенґ описує, що на публичному суді в Шанґаю інспектор британської поліції отверто заявив, що він дав росказ стріляти на смерть.

"Від тоді почалися розстріли студентів і робітників в Шанґаю, Ганкову, Кантоні і в инших місцевостях Китаю британськими і иншими чужинцями... Ви, без сумніву, читали в пресі, як такий поступок викликав національні почування і обурення в цілому Китаю.

Чи є можливим, щоб такі події мали місце в так званій незалежній країні? Уявіть, що таке сталося в Америці, Франції або Італії, чи в Туреччині Кемаля Паші"...

На закінчення Фенґ каже, що "так довго, як імперіялісти поневолюють мою країну", повторювання масакр, подібних до шанґайських є неминуче. "Але є границі і нашому терпінню" — каже християнський ґенерал.

А що-ж на це европейські християне? Вони є тої думки, що китайські християне не повинні мати границь свому терпінню.

***

Мимоволі признають рацію.

Українські патріоти не люблять більшовиків. Дуже не люблять. І сякі ті більшовики й такі, Україну перше занадто московщили, тепер занадто українізують. А коли самим патріотам приходиться щось робити, то вони беруть з більшовиків примір, покликаються на них і... розуміється, ніяк того не втнуть.

Заходилися галицькі патріоти коло орґанізації жінок. І щоб їх заохотити до орґанізації, вони пишуть, як орґанізуються жінки на Україні під більшовиками. — Львівський "Новий Час" з 25. червня пише:

"Селянки Радянської України не тільки засвоюють собі, що раз більше нові здобутки культури в царині рільного і хатнього господарства, але також приступають масово до ухасти в державно публичному життю.

В 9-му Всеукраїнському З'їзді Рад, що відбувся цього року на початку травня, взяло участь показне число жінок делеґаток, у всіх працях з'їзду брали вони участь на рівні з мущинами. Особливо визначилися підчас нарад з'їзду селянка з Поділля, Порун, селянка з Одещини, Кукова і селянка з Волині, Котик. Всі вони представили злі і добрі сторони радянського правління на місцях і домагалися від уряду всяких змін.

В особливій мірі втягується селянка до суспільної та політичної роботи на селі.

Вся Україна покрилася ріжними жіночими орґанізаціями. Часто-густо відбуваються з'їзди та наради, на котрих обговорюється пекучі справи. З'їзди бувають районні або сільські. Останніми часами відбулися такі з'їзди в Київщині, Подільщині та на полудні України".

Ґазетяр.

КОЛЮЧКИ.

В галицькому "Новому Часі" — орґані українських націоналістів, читаємо на першій стороні оголошення такого змісту:

"Жінки! Передплачуйте перший український журнал "Нова Хата", присвячений МОДАМ і справам домашнього жіночого господарства".

Як бачимо, то жінкам українських панів в Галичині не дуже зле поводиться під Польщею, коли навіть їх власний орган на першому пляні обговорює не політичні чи економічні або хоч би освітні справи, але жіночі моди.

***

Українські націоналістичні ґазети в Галичині присвячують довгі статті польсько-жидівській угоді. В тих статтях вони дуже лають сіоністів (жидівських націоналістів) за те, що вони пішли на угоду з польською шляхтою.

А ще так недавно ці самі українські ґазети вітали сіоністів, посилали їм привітні телеґрами з нагоди приїзду до Палестини лорда Балфора...

***

Величезна скількість мишей на Одещині прийшла до Дністра між Тирасполем та Дубосарами, кинулася в воду і переплила з радянського берега на румунський. Через кілька годин Дністер був вкритий мишами. Тепер на радянському боці мишей нема.

Так доносять ґазети.

Видно, що не тільки капіталісти, але й миши ліпше люблять "демократію", чим диктатуру пролетаріяту.

***

Цілу довжезну статтю написав редактор "Кан. Українця" щоб доказати "Укр. Роб. Вістям", що він таки збрехав і тому претенсії на отримання 1,000 доларів не ставить.

***

"Хто нам забезпечував роботу як ми їхали до Канади"? — питає "Кан. Українець".

Французи! І тепер вони вас, езуїтів, годують, навіть ґазету вам в українській мові видають...

Дехто каже, що це лише карикатура на українську мову... Але... дарованому коневі в зуби не заглядають.

***

Хочете бачити взірець української мови та правопису в "Кан. Українцеві", то перечитайте "Переписку редакції" в 27. числі. Редактор так називає своїх читачів:

"Я. Л. Толстой." "В. С. Мелфорт". "М. С. Детройт". "І. Р. Радвей Сентер" і т. д.

Нещасний анальфабетник з назвиск місцевостей поробив назвиска людей.

***

Або такі "квітки" редакторської мудрости та граматичности в "Кан. Українцеві":

"Анґлійський часопис "Фрі Прес" опублікував третий з ряду вигляд збіжа".

А то кілько тих виглядів збіжжя було цеї весни?

Бідачисько мав на думці сказати, — третій з-ряду **звіт** про стан збіжжя.

***

Або — "ціла полоса між Мукденом а Владивостоком... вертає назад до кат. церкви".

Не люде, але полоса!

За таку "українську мову" варто сполосувати редакторові те місце, яким він сідає, щоб писати статтю: А не каліч, вражий сину, за французькі гроші української мови.

Куркуленко.

ПРОЦЕС ЛАНЬЦУЦКОГО.

Дня 4. серпня у Варшаві починається процес посла Ланьцуцкого, що обвинувачується у комуністичних виступах на мітінґах. Після цього процесу відбудеться новий процес Ланьцуцкого в Лодзі з анальоґічними обвинуваченнями. Таким чином, навіть коли оправдають Ланьцуцкого, його звільнено не буде.

Не забувайте про пресовий фонд наших часописів.